

Enkele feiten vooraf -I

- 1100 aardbevingen
- Dicht ad oppervlakte (3 km diep)
- Er wonen 200.000 mensen
- 80.000 schadeclaims (NCG 17/Q3)
- Aardgasbaten € 286 mjd (schatting)
- Baten NAM € 28 mjd (schatting)

Enkele feiten vooraf -II

- Schadevergoeding (aug 2012-maart 2017)
- € 481 mln schadevergoeding, waarvan
- € 315 mln (65%) schadeherstel
- € 166 mln (35%) rapporten
- Voorts € 478 mln waardeverm, leefbaarheid

- Samen 0,3% van de gasbaten (schatting)
- NAM heeft wsl vergelijkbaar bedrag besteed

Vertrouwen in de Toekomst Mijnbouwschade Groningen

Vertrouwen en Governance

Den Haag, 14 December 2017

h.e.broring@rug.nl

Opzet

- Vertrouwen
- Drie dossiers
- *Governance* 1.0 en 2.0
- Vooruitblik: *Governance* 3.0

Vertrouwen najaar 2012 - 2016

- Jarenlange ontkenning ‘collateral damage’
- Na beving Huizinge *verhoging* gaswinning
- Ontkenning onvoldoende kennis
- Onduidelijke organisatie
- Meermalen terugkomen van eerdere opvattingen
- Bewoners vs NAM/EZ: geen toegang tot rechter
- Probleem dringt traag door in Den Haag

- Zeer onduidelijke organisatie
- Niet in acht nemen rapporten OVV
- Zwakke expertiserapporten
- NAM slager die eigen vlees keurt
- Staat die zich verschuilt achter NAM
- EZ: onwil? onkunde?

- Versterking komt moeizaam van de grond
- Rechtsongelijkheid
- Geheimhoudingsplicht
- Brieven minister EZ van 13 en 19 april 2017
 - Ultieme blijk van gebrek aan inzicht EZ

Vertrouwen najaar 2017

- Sinds 31 maart nog geen nieuw schadeprotocol...

Governance

- Rechtmatigheid?
 - Vooralsnog wordt velen geen recht gedaan
- Verantwoordelijkheid?
 - Rijksoverheid verschuilt zich achter NAM
- Transparantie?
 - Neen
- Effectiviteit en Efficiëntie
 - Neen

Massief wantrouwen een gegeven

- Jegens NAM én EZ

Wiebes: “Overheidsfalen van on-Nederlandse proporties”

(Vertrouwen op Herstel

en

Herstel van Vertrouwen)

- Nu vooruitkijken
- Beslissende fase
 - Schadegevallen wegwerken
 - Versterkingszaken komen eraan

Drie dossiers

- Omvang gaswinning
- Schadeafhandeling
- Versterking

***In alle drie de dossiers voortgang
geboekt, maar het probleem is zo
groot en complex...***

Omvang gaswinning

- Vooruitgang: aanzienlijke vermindering gaswinning
 - 2012: 47
 - 2013: 53
 - 2014: minister 42 resp 39
 - ABRvS 18 november 2015, 3578: 27, in de vorm van vovo
 - ABRvS 15 november 2017, 3156: 21.6, ter overbrugging nieuw besluit

Omvang gaswinning

(ABRvS 18 november 2015, 3578)

- 36 Mbw: veiligheid belangrijker
- ABRvS 15 november 2017, 3156
- Grondrechten op leven, privacy en het ongestoord genot van het eigendom; EVRM
- Dus hoge eisen aan motivering besluit
- Onduidelijkheid mbt risico's en veiligheidsniveau
- Versterking komt niet van de grond
 - Zet druk op omvang gaswinning
- Schade, sociale gevolgen
 - Zet druk op omvang gaswinning

Omvang gaswinning

- ABRvS 15 november 2017, 3156 (vervolg)
- Leveringszekerheid
 - Omvang vraag naar L-gas
 - Overschakeling naar H-gas
 - Conversie-installaties (Zuidbroek 5 – 7 mrd Nm³)
- Besluit over een periode van 5 jr niet aanvaardbaar
- Leveringszekerheid als ondergrens genomen
- Veiligheid in zoverre ondergeschikt
- Alternatieven (stikstoffabriek) niet betrokken
- Vernietiging wegens strijd met motiveringsbeginsel

Omvang gaswinning

*Gezien uitspraak RvS is onvoldoende
vooruitgang in schadeafhandeling en
versterking ook een groot probleem
voor de minister.*

En voor NAM.

De twee andere dossiers

Schadeafhandeling

- 80.000 meldingen (NCG 17/Q3)
- 54.000 met akkoord afgehandeld
- Arbiter 1775 zaken, waarvan 433 afgerond
- Nog 4000 bij CVW
- 78 woningen opgekocht
- Jp RNBNE
- 6:177A BW / usp Arbiter / cie Hammerstein

Versterking

- 4500 inspecties (onder NCG)

Governance 1.0

- Drie programmaliijnen
 - Veiligheid en toekomst
 - Kwaliteit woon- en leefomgeving
 - Duurzaam economisch perspectief
- PPS
- Dialoogtafel
 - Fondsen en Loketten (leefbaarheid, waardevermeerdering, speciale situaties)
- Economic Board

Governance 2.0

- NCG
- Bestuurlijke stuurgroepen
- Maatschappelijke stuurgroepen
- NAM / CVW
- CBS (Instellingsbesluit 22 april 2016, ogv Wet vergoedingen adviescolleges en commissies
- Arbiter Bodembeweging (Idem, Convenant EZ/NCG/NAM)
- Onafhankelijk raadsman

Huidige positie NCG

- EZ-functionaris of zbo ogv ‘convenant’?
- Art. 2 Instellingsbesluit 1 mei 2015, Stcrt, 12511
 - 1) *Er is een Nationaal Coördinator Groningen.*
 - 2) *De Nationaal Coördinator is onder verantwoordelijkheid van de Minister van Economische Zaken belast met het bevorderen van de totstandkoming en uitvoering van het Programma Aardbevingbestendig en Kansrijk Groningen. [...]*
 - Geen eigen bevoegdheden om besluiten te nemen
 - No 18 april 2016, nr. 2016/035: ‘Spaghetti-bestuur’
 - No 4 oktober 2017, 2016/109: Idem
 - Halfjrrapp 2017 Onafh Raadsm: ‘Gordiaanse knoop’

Rutte: "Geld is niet het grootste probleem. Voorop staat dat burgers met schade moeten vertrouwen op de overheid. Hoe met de NAM wordt afgerekend en wie dat doet zal hun een zorg zijn." (16 juni 2017)

Wiebes: "NAM uit de schadeafhandeling, uit de versterking en uit de bepaling van de omvang van de gaswinning" (6 december 2017)

VOORUITBLIK

Governance 3.0

- Schadeafhandeling
 - 6:177, aanspr NAM, maar NAM eruit
 - Instituut Mijnbouwschade (IM)
- Versterking
 - 33 Mbw, aanspr NAM, maar NAM eruit
 - Overheid, mn provincie en gemeenten?
- Wat wordt de rol van NCG?
- Zonder coulance enkel verplaatsing probleem

Schadeafhandeling

- Fysieke schade aan gebouwen
 - In bepaald (?!?) gebied klein (bv ≤ 3000): meteen vergoeden
 - Daarboven nadere beslissing IM
- Waardevermindering
 - Per gebied (?!?) een %
- Gederfde inkomsten
 - Op verzoek, per geval
- Bijkomende kosten / gevolgschade
 - Forfaitair
- Immateriële schade
 - ???

Model

NCG

IM

- Onafhankelijk deskundigen (recht, bodem en techniek)
- Niet bindend voor burger

Voorprocedure

Rechtbank

NAM-Staat

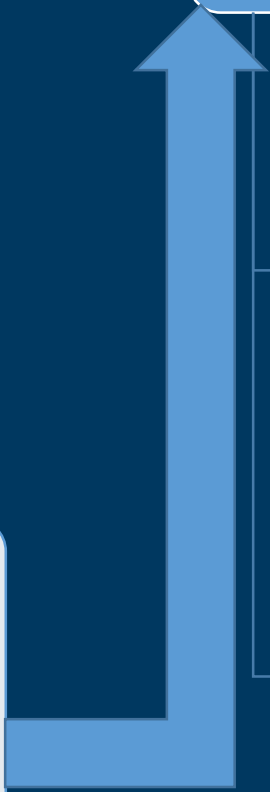
Protocol 'achterkant'
6:177 Schadevergoeding
in strikte zin

Afrekening
Geschilbeslechting
Schadevergoeding (NAM) +
Coulance (Staat) naar Fonds

Fonds IM-gedupeerden

Protocol 'voorkant'
Ruimhartig

Claimbehandeling
Geschilbeslechting
NAM erbuiten

Fonds IM-gedupeerden

Protocol

Schadevergoeding
6:177

Claimbehandeling
Geschilbeslechting
Ook rol voor NAM

Status IM

- Stichting?
 - B-orgaan?
- Zbo?
 - Van diverse zijde geopperd (ook RvS?)
- Van de regio
 - GR?

- Benoeming
- Protocol

Privaat- of bestuursrecht?

- Inhoudelijk sowieso privaatrecht
- HR of RvS in hoogste instantie
- Ook bestuursrechtelijk weg via hof en HR mogelijk
- NB meerdere soorten schade, dan in 1 procedure

- Geld en Tijd
- Ook civiele procedure kan goedkoop en snel
 - Ktg
 - 96 Rv

33 Mbw

De houder van een vergunning [...] neemt alle maatregelen die redelijkerwijs van hem gevergd kunnen worden om te voorkomen dat als gevolg van de met gebruikmaking van de vergunning verrichte activiteiten: [...] b. schade door bodembeweging wordt veroorzaakt, c. de veiligheid wordt geschaad, [...].

De vergunninghouder = NAM

Ook IM? Of eigen governance?

- Aanspr NAM: 33 Mbw
- Extra (verduurzaming): subsidie
- Inzet van bestuursbevoegdheden, decentrale overheid
- Ogv covenant? GR?
- Extra bevoegdheden, oa weigerachtige burgers: NCG?
- Chw, RCR?
- Awb-besluiten
 - Bezwaar en Beroep (bestuursrechter)
 - Besluitenaansprakelijkheid
 - Nadeelcompensatie
- Ook bij geschil over herbouwwaarde?